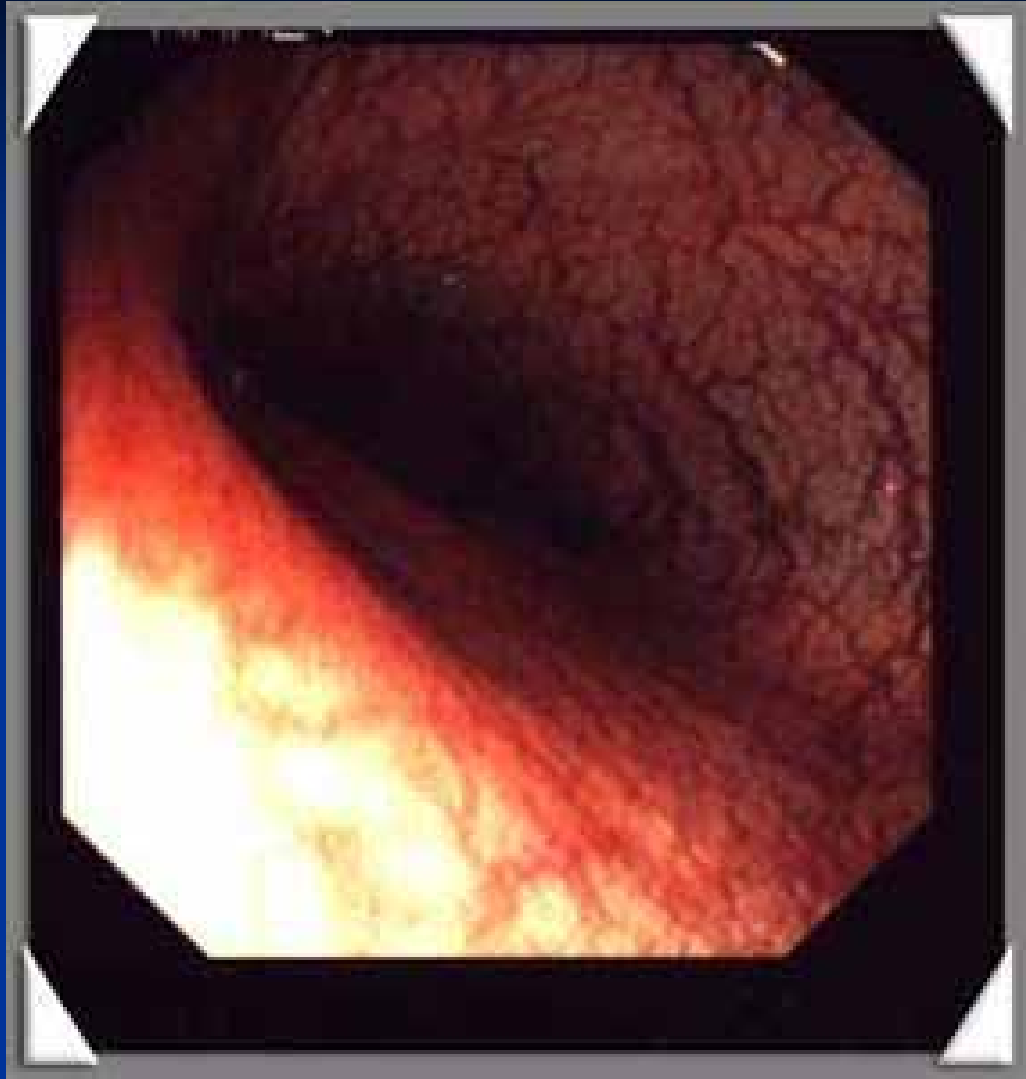

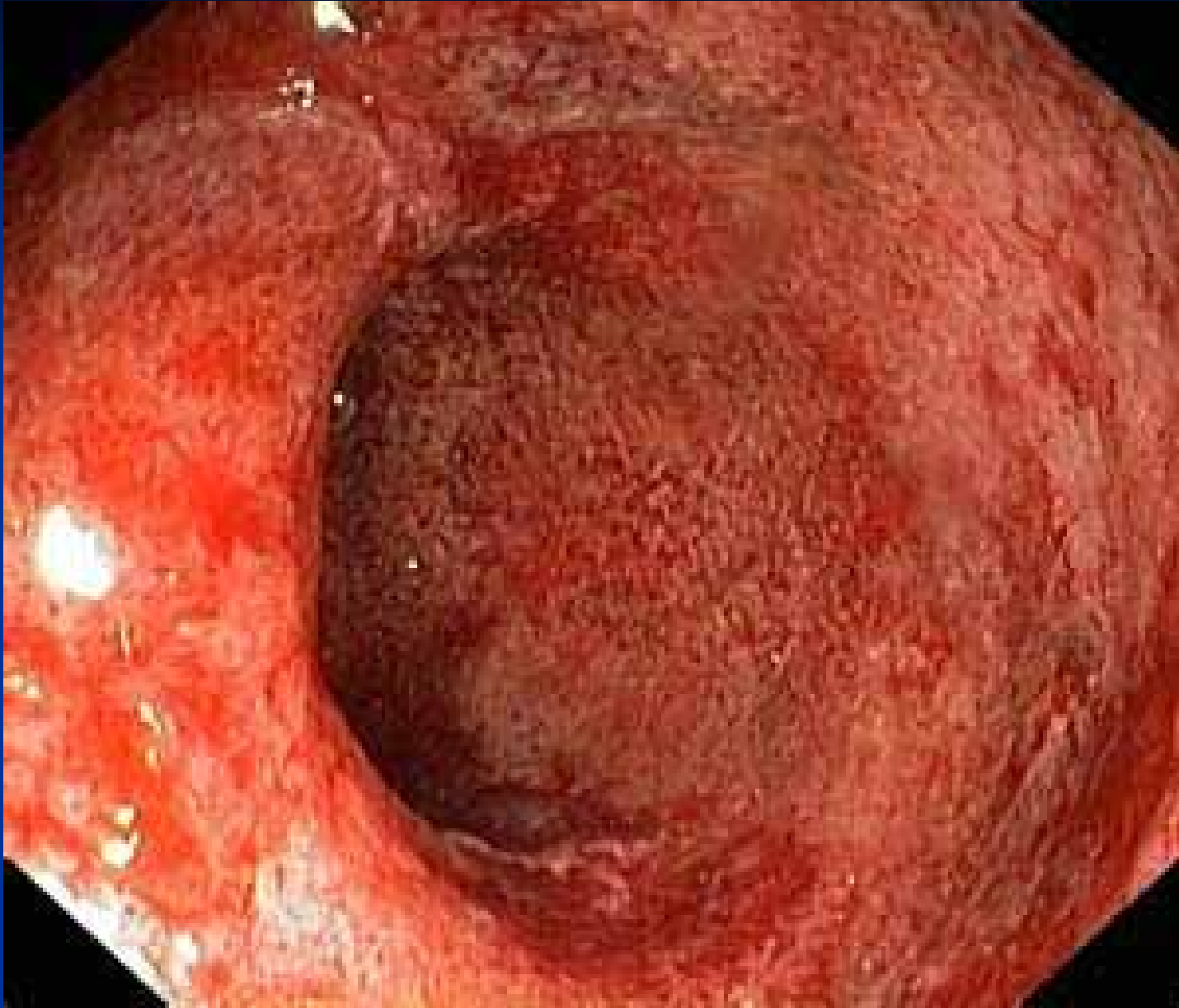
IBS eller IBD?

- Hur utreda?

140919

Per Lange, Med.klin

Förhållande IBS:IBD ca 30:1

IBS

IBD

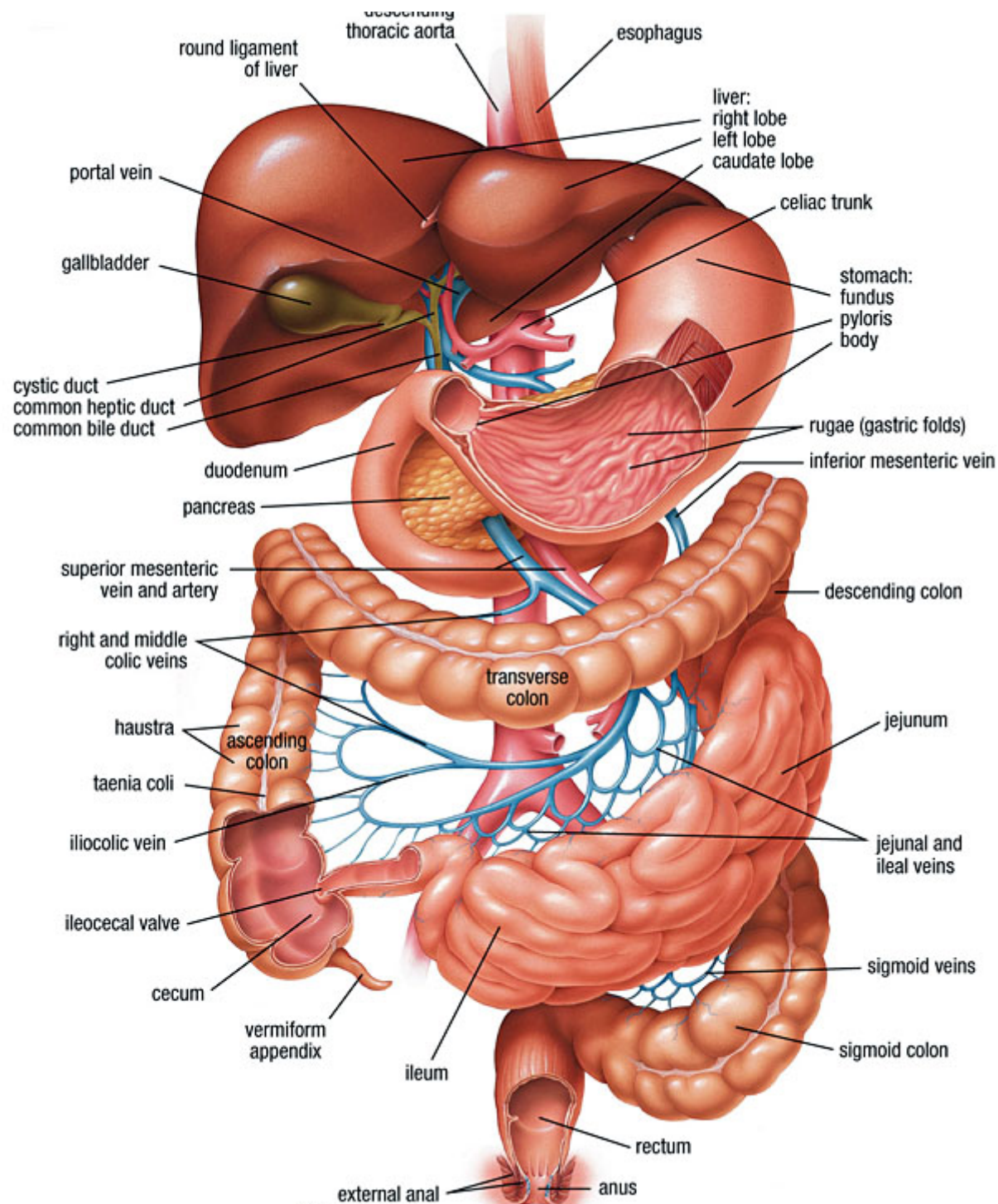
A Venn diagram illustrating the relationship between Irritable Bowel Syndrome (IBS) and Inflammatory Bowel Disease (IBD). The diagram consists of a large, light blue oval representing IBS, and a smaller, white oval with a dark blue border representing IBD. The IBD oval is positioned inside the IBS oval, indicating that IBD is a subset of IBS. The text 'IBS' is located to the upper left of the large oval, and 'IBD' is centered within the smaller oval.

Buksmärtor/förändrade avföringsvanor – hur bena ut det?

- Patientens ålder –basal epidemiologi
- Lägg lite krut på anamnesen

Några nyckelfrågor:

- Debut – hur började det?
- Buksmärtor eller tenesmer? Molande? Intervall?
Smärtutbredning? Natliga besvär?
- Vikttapp? Tidigare tarmsymtom/vikttapp?
- Diaréer? Frekvens? Blod? Voluminösa?
- Feber?
- Hereditet för IBD/autoimmun sjukdom samt tumörsjukdom

Basal utredning:

- Lab prover: Hb, Vita, trombocyter, CRP, F-Calprotectin
- Faeces odling + Clostridie toxin test
- Rektoskopi (ev med px/biopsi)
- Indikation för Koloskopi?

Ulcerös kolit – symtom:

- Blodtillblandad diarée
- Gradvis debut
- Tenesmer - ej buksmärtor!
- Förhöjda inflammationsprover, CRP, F-Calprotectin
- Kontinuerlig inflammation

Morbus Crohn –symtom:

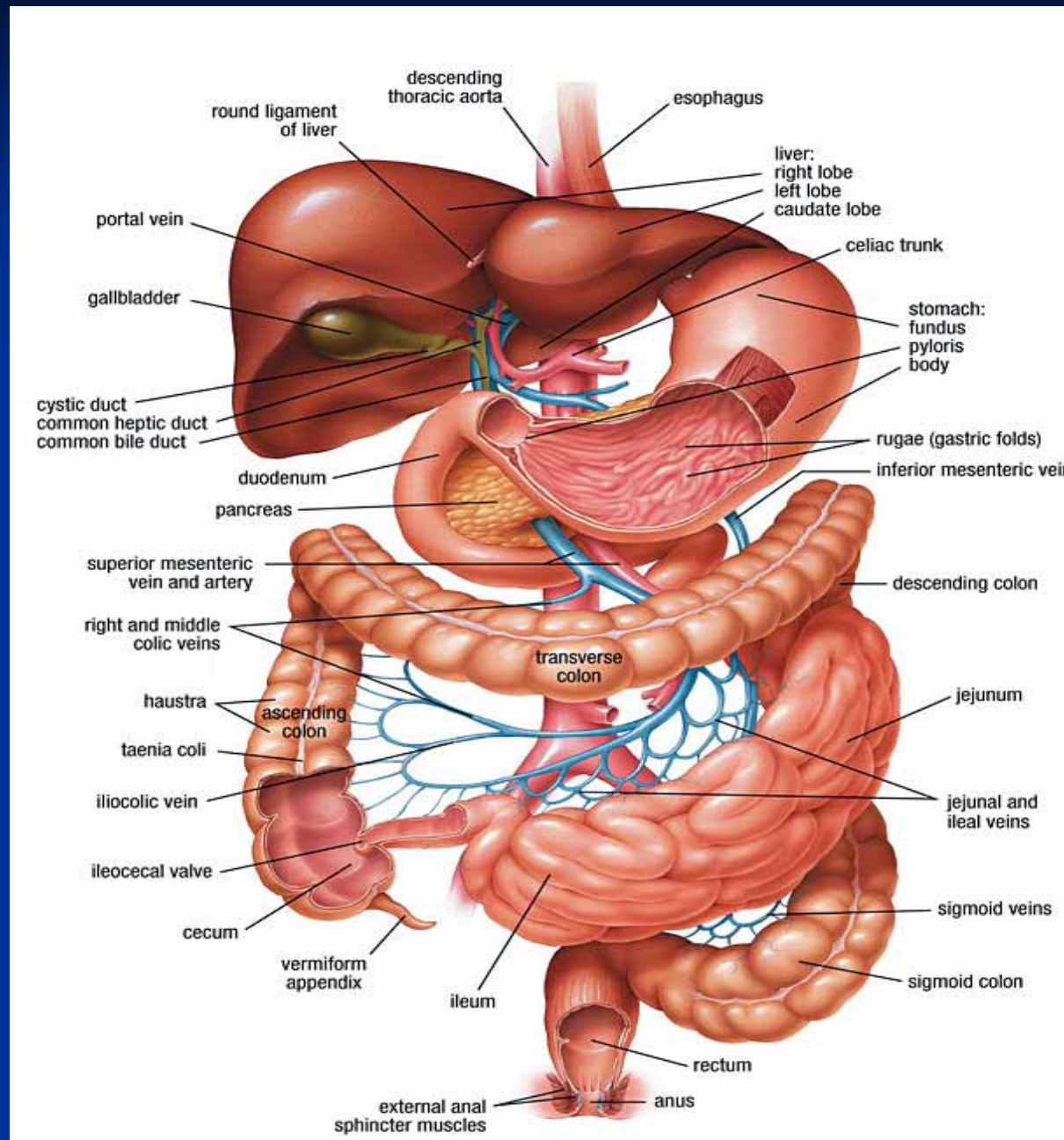
- Diarée – ibland blodtillblandad
- Gradvis debut
- Buksmärtor vanligt
- Ofta feberepisoder
- Förhöjda inflammationsprover
- Perianala besvär/fistlar
- Viktnedgång - tunntarmssjukdom

IBD

- UC
- Crohns sjukdom
- Obestämnd kolit (Undeterminate colitis)
- Mikroskopisk kolit

Utbredning:

- Proktit
- Prokto-sigmoidit
- Distal / Vä-sidig
- Extensiv
>vä flexur
- Total

Andra orsaker till buksmärtor/förändrade avföringsvanor

- Infektiös
- Läkemedel
- Celiaki
- Laktosintolerans
- Gallsaltsmalabsorption
- Bakteriell överväxt i tunntarm (SIBO)
- Ischemisk enterokolit

Take-home-message?

- **Anamnesen är nyckeln!**
- **F-Calprotectin - ("fattigmans koloskopi")**
  - markör för inflammation, ej specifikt för IBD!
- **F-Hb ej rutinmässigt på yngre**
- **Klargör förväntningarna på skopi/rtg för patienten redan från starten**
- **Återge gärna basal utredning i remiss**

Riktlinjer för endoskopisk utredning

Gastroskopi

- Anemiutredning
- Uttalad reflux/dyspepsi
- Malabsorption
- Malignitetsutredning
  - Alarmsymtom Pat > 45 år, anemi, pos F-Hb, vikttapp.

Koloskopi

- Anemiutredning
- Förhöjt F-calprotectin (>3-400) som kvarstår
- Diaréeutredning – särskilt hos äldre
-uteslut läkemedelsbiverkan

CT-kolon

- Anemiutredning på pat > 75 år
- Kompletterande utredning om ofullständig koloskopi

**Buksmärtor i sig ingen
indikation för endoskopi!**